

AIÜB-V-5/2011.
(AIÜB-V-8/2010-2014.)

J e g y z ő k ö n y v *

az Országgyűlés **Alkotmányügyi, igazságügyi és ügyrendi bizottság**
Az országgyűlési képviselők számának csökkentéséhez szükséges választójogi reformot
előkészítő albizottságának

2011. október 11-én, kedden, 15 óra 38 perckor
az Országház főemelet 58. számú tanácstermében
megtartott üléséről

**A jegyzőkönyv eredeti hitelesített példánya az Országgyűlés Levéltárában megtalálható.*

Tartalomjegyzék

<i>Napirendi javaslat</i>	3
<i>Az ülés résztvevői</i>	4
<i>Elnöki bevezető, a napirend elfogadása</i>	5
<i>A Fidesz-MPSZ választójogi koncepciójának megtárgyalása</i>	5
<i>Hozzászólások</i>	5
<i>Az „Állásfoglalás az MSZP, az LMP, illetve a Fidesz-MPSZ törvényjavaslatairól, illetve koncepciójáról” című napirendi pont napirendről való levétele</i>	11

Napirendi javaslat

1. A Fidesz-MPSZ választójogi koncepciójának megtárgyalása
2. Állásfoglalás az MSZP, az LMP, illetve a Fidesz-MPSZ törvényjavaslatairól, illetve koncepciójáról
3. Egyebek

Az ülés résztvevői

Az albizottság részéről

Megjelent

Elnököl: **Dr. Salamon László** (KDNP), az albizottság elnöke

Dr. Lamperth Mónika (MSZP), az albizottság alelnöke

Dr. Horváth Zsolt (Fidesz)

Dr. Vitányi István (Fidesz)

Dr. Gyüre Csaba (Jobbik)

Meghívottak részéről

Hozzászólók

Lázár János (Fidesz)

Karácsony Gergely (LMP)

Megjelentek

Dr. Csonka Ernő helyettes államtitkár (Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium)

Zubor András főosztályvezető (Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium)

Berta Zsolt főosztályvezető-helyettes (Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium)

Dr. Sári Miklós irodavezető (Országos Választási Iroda)

(Az ülés kezdetének időpontja: 15 óra 38 perc)

Elnöki bevezető, a napirend elfogadása

DR. SALAMON LÁSZLÓ (KDNP), az albizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Tisztelettel köszöntöm az albizottság tagjait, megjelent vendégeinket, Lázár János frakcióvezető urat. Az albizottság ülését megnyitom.

Napirendi javaslatomat írásban megküldtem. Először tehát a napirend felől határozunk. Ki támogatja a az albizottság javasolt napirendjét? Az igenlő szavazatokat számolom. (Szavazás.)

Megállapítom, hogy egyhangúlag mind a négyen támogattuk a napirendet.

A Fidesz-MPSZ választójogi koncepciójának megtárgyalása

Az 1. napirendi pont a Fidesz-Magyar Polgári Szövetség választójogi koncepciójának megtárgyalása. Kérdezem frakcióvezető urat, hogy kíván-e általánosságban szólni vagy csak kérdésekre.

Hozzászólások

LÁZÁR JÁNOS (Fidesz): Köszönöm szépen. Az írásos előterjesztést és a tegnapi szóbeli kiegészítést nem kívánom megismételni.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Akkor megnyitom a hozzászólások lehetőségét, akár kérdés, akár érdemi hozzászólás van, tegyünk meg. Csak tájékoztatom frakcióvezető urat, hogy a Lehet Más a Politika személyi nehézségeire tekintettel van egy általános érvényű döntésünk, hogy Karácsony Gergely, aki nem tagja a bizottságnak, szakértői minőségben van itt, bár országgyűlési képviselő, ő is tanácskozási joggal vesz részt. Szavazni nem fog tudni, tehát az csak Schiffer urat illeti meg, ő az alkotmányügyi bizottság LMP-s tagja. Ez csak tájékoztatás volt.

Tehát akkor bárki részéről, aki tanácskozási joggal részt vehet, van-e valami. (Jelzésre:) Lamperth Mónika!

DR. LAMPERTH MÓNIKA (MSZP), az albizottság alelnöke: Köszönöm szépen. Tisztelt Képviselőtársaim! Tisztelt Frakcióvezető Úr! Tisztelt Hölgyek és Urak! Egyfelől igyekszem rövid lenni, tekintettel arra, hogy alapos plenáris vitán vagyunk túl szinte valamennyien, akik részt vettünk az Alkotmánybíróságról szóló törvény vitájában. Másrészt pedig szeretnék egy picit türelmet kérni azoktól a képviselőtársaimtól, akik már hallották egy-egy gondolatomat, de tekintettel az előterjesztőre, frakcióvezető úrra, néhány állítást mindenképpen szükségesnek tartok elmondani.

Az a rendszer, amit Lázár János frakcióvezető úr hétfőn bemutatott az alkotmányügyi bizottságban és amely koncepció bizonyos elemei már ismertek voltak a sajtóból, hiszen akár Áder János úr, akár más kormánypárti képviselők nyilatkozatait nézzük, már néhány elemet bemutatnak a nyilvánosság előtt, aránytalanabb valamivel, mint az a szisztéma, amelyet tavaly törvénymódosítás formájában benyújtottak az Országgyűlésnek. Erről a javaslatról hallottuk itt is az albizottság vitájában, hogy már az eredetiről mindenki úgy tekintette, hogy nincs kőbe vésve. Tehát ezt nagyon korrekten elmondta a Fidesz nevében Horváth Zsolt, a KDNP nevében Salamon elnök úr, hogy a kormánykoalíció részéről nincs kőbe vésve és alapos munkálatok folynak egy új koncepció kimunkálása érdekében.

A Magyar Szocialista Párt az új választójogi törvénynél korábban is deklarálta: elfogadja azt és támogatja, hogy kisebb létszámú legyen a parlament. Saját javaslattal előálltunk, ami egy arányos rendszert vagy egy arányos választási szisztémát jelent. Ugyanakkor tekintettel arra, hogy igényeljük azt, hogy a kormánykoalíció figyelembe vegye

a mi szempontjainkat, javaslatainkat, természetesnek tartjuk, hogy nekünk is nyitottnak kell lenni, és azt mondjuk, hogy ha most a kormányoldal ragaszkodik a vegyes választási rendszerhez és nem támogatja azt az arányos, listás szisztémát, ami mi benyújtottunk, akkor mi nem verjük le a cöveket amellelt, hogy most listás vagy vegyes, hanem két fontos szempontot szeretnénk viszontlátni. Az egyik, hogy a rendszer lényegesen arányosabb legyen, mint a hatályos választójogi rendszer, ez az egyik fontos szempont, amitől nem tudunk eltekinteni, a másik pedig az, hogy azok a magyar állampolgárok kaphassanak választójogot, akik állandó magyarországi lakóhellyel rendelkeznek.

Ezért szeretném megkérdezni, mi az oka annak, hogy még a tavaly benyújtott törvényhez képest is egy aránytalanabb rendszert képzelnek el, mert szerintem ez a dolognak a lényege. Csak szeretném megismételni azt a tegnap a nyilvánosság előtt és az alkotmányügyi bizottságban elhangzott állításunkat, hogy tévedésnek gondolom azt, hogy a mai pozíciójából egy egyébként még mindig számomra egészen érthetetlen módon jelentős társadalmi támogatottságot élvező kormányzóválség, pártszóvség azt gondolja, hogy most a mostani helyzetből hoz egy olyan törvényt, ami majd őt előnyösebb politikai helyzetbe hozza a következő választáson. Volt már rá példa a történelemben, hogy ebből a megfontolásból változtattak törvényen, volt rá, majd nyilván sorol is ilyen példákat Lázár frakcióvezető úr, aztán fordítva sült el, mert hogyha az állampolgárok elégedetlenek lesznek az önök kormányzásával, ezzel az ámokfutással - ezt a szót használtam tegnap -, bármilyen törvényt csinálnak, le fogják tudni önöket váltani.

De most visszamenve szigorúan ehhez a koncepcióhoz. Nekünk a legfontosabb aggályunk az arányosság kérdése körül van, és persze van még jó néhány aggály, amit csak nagyon röviden szeretnék érinteni. Ilyen például az egyéni választókerületek kialakítása, mert ez, hogy fönn akarják tartani a választási szisztémát és 200-ban meghúzták a hatályos alkotmányban a plafont, nehézség elé állította nyilván a szakembereket, akik ezzel foglalkoznak. De erről Lázár frakcióvezető úr is beszélt tegnap, hogy nem volt egyszerű kialakítani. Kikötöttek a 106-nál, van megoldás. Szeretném is megkérdezni, hogy mikor ismerhetjük meg a 106 választókerület lehatárolását?

De az nagy kérdés, hogy ha ilyen jelentős az egyéni választókerületek csökkentése, akkor az egyéni választókerületek lehatárolása azon a nagyságrenden belül marad-e, ahol még van értelme egyéni választókerületről beszélni? Hiszen ennek az értelme az, hogy a választópolgárokkal kapcsolatot tudjanak tartani.

Nagyon izgalmas kérdés természetesen, és az arányossággal szorosán összefügg, a kompenzáció kérdése. Ezt a megoldást, amit javasolnak, az erőset, túlzottan támogatónak tartjuk, tehát túlzottan támogatja azt, aki egyébként egyéni mandátumokat is szerez, ez a szisztéma, és nem szolgálja az arányosságot. Tehát jó néhány olyan aggodalmunk van, amiknek itt hangot kell adni.

Tisztelt Képviselőtársaim! Miután ígértem, hogy rövid leszek, és már jó néhány kérdést elmondtam, én itt most szeretném abbahagyni, de hogyha kell, természetesen újra szót fogok kérni, de azt gondolom, hogy az MSZP álláspontja így egyértelmű és világos. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. További hozzászólás? *(Jelzésre.)* Horváth Zsolt.

DR. HORVÁTH ZSOLT (Fidesz): Köszönöm a szót. Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Albizottság! Tisztelt Frakcióvezető Úr! Hát akkor nem tudunk mást csinálni, mint megismételjük azt a vitát, amelyet néhányszor már itt, az albizottság ülésén megtettünk, de tegyük meg.

Az egyik az arányosság kérdése. A jelenlegi információk vagy nyilatkozatok szerint egyetlen egy arányos rendszer létezik csak a következő időszakban a választási rendszert

tekintve Magyarországon, az, amit a Magyar Szocialista Párt javasol. Minden más, ehhez képest megfogalmazott alternatíva aránytalan.

Én azt gondolom, hogy ez nem a legjobb kiindulópont ebből a szempontból. Ráadásul van egy másik tévedés is ebben a megítélési formában, nevezetesen: mindeddig ezekben az albizottsági vitákban az is megfogalmazódott, hogy a csak listás szavazási rendszer az arányos, és minden más egyéb, nemcsak listás, hanem vegyes rendszer pedig aránytalan.

Én azt gondolom, hogy ez a megközelítési forma sem fedi a valóságot, ráadásul az előző albizottsági ülésen pontosan Karácsony Gergely képviselő úr, aki jelen pillanatban szakértőként vesz részt ennek az albizottságnak a munkájában, mutatott rá pontosan arra, hogy a Magyar Szocialista Párt által benyújtott listás és arányosnak nevezett választási rendszer milyen aránytalanságokat hordoz magában, és még ki is kérte magának, hogy a kisebb pártokat támogatná a Magyar Szocialista Párt által benyújtott rendszer. Azért ez is mutatja nagyjából ennek a megközelítési formának a helytelenségét. Szerintem ez hozzátartozik a történeti igazságokhoz. *(Dr. Gyüre Csaba megérkezik a bizottság ülésére.)*

A másik pedig az, pontosan ebből kiindulva: én magam is elmondtam többször, hogy a Fidesz-Magyar Polgári Szövetség a Kereszténydemokrata Néppárttal közösen a jelenleginél arányosabb választási rendszer megvalósítására törekszik. Valóban vannak rögzített kérdések, amelyeket már korábban eldöntöttünk, nevezetesen hogy kisebb lesz a parlament, ennek megfelelően a kisebb parlamenthez mért arányos választási rendszer kialakítása a cél.

Én magam nem tudok engedni abból az alapelvből, hogy egy vegyes választási rendszer a megfelelő. Úgy gondolom, hogy az elmúlt 21 év is bizonyította azt, hogy a választópolgárok számára nagyon is fontos az egyéni országgyűlési képviselő megléte, az egyéni választókerületi rendszer megléte. Az én meglátásom szerint is a következő időszakban ezt fenn kell tartani.

És van még jó néhány olyan újdonság, amely az általunk benyújtott törvényjavaslatban rámutat arra, hogy 20 éves problémák megvalósítására is van lehetőség. Nevezetesen az egyik: a nemzetiségi parlamenti képviselet megvalósítása. Ez egy óriási fegyvertény, hogy a Fidesz-Magyar Polgári Szövetség a 2010-es választásokat követően megvalósítja ezt.

A másik pedig az, ami, azt gondolom, talán mindannyiunk számára lehetett volna közös cél, de ez a jelenlegi nyilatkozatokban nem így van, nevezetesen hogy a választójog rendszerében is lehetőséget kapjon az egységes nemzet megvalósítása, nevezetesen az, hogy a Magyarország határain túl élő, magukat magyarnak valló állampolgárok is kapjanak lehetőséget arra, hogy ilyen formában is kinyilvánítsák a magyar nemzethez való tartozásukat. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. További hozzászólás? *(Jelzésre.)* Karácsony Gergely.

KARÁCSONY GERGELY (LMP): Tisztelt Bizottság! Tisztelt Frakcióvezető Úr! Én most talán inkább kérdeznék, méghozzá három dologgal kapcsolatosan is.

A kérdéseim részben abból is származnak, hogy mivel én valóban nem vagyok a bizottság tagja, csak szakértőként képviselem az LMP-t itt, és ezért tulajdonképpen most futottam át magát a koncepciót, tehát lehet, hogy összekeverednek a fejemben a sajtóban megjelent kijelentések, illetve az itt leírt dolgok.

Három dolgot szeretnék kérdezni. Az egyik az arányosság, illetve a kompenzáció pontos működésével kapcsolatos. Itt azért azt hadd jegyezzem meg, hogy képviselőtársam egy kicsit máshogy emlékszik arra, amit én az MSZP javaslatával kapcsolatosan kifejtettem. *(Dr. Lamperth Mónika: Köszönöm szépen.)* Én amellet érveltem, hogy az arányos rendszer

az LMP számára támogatható, csak fölhívtam néhány technikai problémára a figyelmet, ami az MSZP javaslatában szerepel. Például arra, hogy az nem biztos, hogy helyes, hogyha a *legkisebb pártokra tesztel leginkább egy választási rendszert* (?). Tehát nem ilyen fundamentális problémám volt az MSZP javaslatával, inkább ilyen taktikai vagy ilyen részletekkel kapcsolatos.

Valójában nem teljesen világos nekem, hogy a kompenzáció esetében mi a Fidesz álláspontja. Én úgy olvasom most ezt a javaslatot, hogy az országos listás szavazatokat, illetve az összes töredékszavazatot beöntik egy zsákba és ebből számolnak valamilyen képlet szerint. Akkor ezt jól látom. Mi a Fidesz álláspontja végső soron azzal a korábban felmerült javaslattal kapcsolatosan, hogy az egyéni jelöltek esetében, ha azok 50 százalék fölött szerepeltek, akkor azokat az 50 százalék fölötti szavazatokat is már töredékszavazatként értelmezik? Ez szintén nem volt a sajtóban, itt nem látom leírva. Ez a második kérdésem.

Ami viszont elhangzott tegnap itt a bizottságon, ahol azért nem voltam itt, mert nem vagyok a bizottság tagja, ez a regisztrációval kapcsolatban fölmerült valamifajta gondolatfoslány, amit lehet, hogy a sajtó tévesen tálal, de ha már itt van frakcióvezető úr, akkor hadd kérdezzem meg, hogy az ezzel kapcsolatos félmondatok tulajdonképpen mit jelentenek. Illetve ott, ahol biztosan van regisztráció, mert az viszont szerepel az anyagban a kisebbségi választás esetében, ahol van ennek előzménye, hogy kisebbségi listára szavazás esetén regisztrálni kell, viszont nem pontosan értem, hogy ha az embernek egylistás szavazata van, függetlenül attól, hogy pártlistára vagy kisebbségi listára szavaz, ami szerintem nagyon helyes, tehát az alkotmányosan támadható lenne, hogyha bizonyos állampolgárok kétféleképpen is szavazhatnának, úgy, mint a kisebbségi állampolgárok, illetve mint a pártlistára szavazók, ebben az esetben azonban teljesen értelmetlenné válik az előzetes regisztráció abban az értelemben, hogy a szavazás esetében mindenki eldönti, hogy milyen típusú listára szavaz. Ezt csak azért kérdezem, mert ez végigjárta a sajtót, és ezzel kapcsolatosan fölmerültek kételyek, hogy mit is ért a Fidesz regisztráció alatt.

Ezt összekötném a harmadik kérdéssel, ami lehet, hogy válasz az előző kérdésekre, ugyanis a regisztráció alatt azt is lehet érteni, hogy az ajánlócédula-rendszert kiváltja egy, mondjuk a Magyarországon népszavazás esetén alkalmazott aláírásgyűjtés, amit szintén sokan a sajtóban összekeverték a regisztrációval. Én egyébként azért is kérdezem ezt, mert azt gondolom, hogy ha már úgy tűnik, hogy nem tudjuk önöket meggyőzni arról, hogy ezt az egész jelöltállítási rendszert alapvetően gondoljuk újra át, akkor az egyik lehetséges olyan megoldás, amit az LMP támogatni tud vagy legalábbis egy fokkal jobbnak ítél, mint a mostani, az az, hogy az állampolgárok nem ajánlócédula révén, hanem egyszerűen az aláírásukkal támogatnak egy jelöltet.

Ez azért nagyon fontos, mert tudom, hogy az itt ülők valószínűleg már régen jártak kopogtatni, én szoktam, és a legnagyobb probléma nem az... (*Dr. Lázár János: Azt hittem, már visszaléptél.*) Tessék? Nem, majd a második fordulóban fog visszalépni a szocialista jelölt a javamra. Szóval én járok kopogtatni, és a legnagyobb probléma az ajánlócédulagyűjtéssel az, hogy az emberek személyes, privát életét olyan mértékben kell ehhez háborgatni, hogy sokkal egyszerűbb lenne az, hogyha egyszerűen az aláírásokkal tudnának támogatni jelöltet. A legtöbb országban egyébként, ahol ilyen típusú ajánlási rendszer működik, nem ez a cédulagyűjtési rendszer, hanem egyszerűen aláírásokat lehet gyűjteni, amit meg lehet tenni közterületen is. Ez sokkal könnyebb az állampolgároknak meg a pártoknak is, bár az állampolgárok szempontjából szerintem ez egy fontosabb lépés lenne. Az is egy lehetséges kompromisszum egyébként, hogy egy állampolgár több pártot is javasolhasson. Nem látom be, hogy az ajánlási folyamatban miért ne lehetne több pártot is ajánlani.

Tehát ez a három kérdésem van: a regisztrációval kapcsolatosan, ha elosztatják a homályt, ami nem az én fejemben van, hanem tőlem újságírók folyamatosan kérdezik, hogy

mi ez a regisztráció, mit kell ez alatt érteni, akkor attól megnyugodnék, és ha esetleg arra is válaszolnának, hogy a kisebbségi lista esetén miért van szükség regisztrációra, ha egyáltalán van, nem tudom. Egyelőre csak kérdeznék, és aztán majd a megsemmisítő kritikámat ezután szeretném elmondani.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: További hozzászólás? *(Jelzésre:)* Vitányi István!

DR. VITÁNYI ISTVÁN (Fidesz): Köszönöm a szót, elnök úr. Csak nagyon röviden. *(Dr. Lamperth Mónika: Helyeslem.)* Képviselőtársam, ellentétben veled, aki ígérted, és nem tartottad be, nem voltál rövid.

Tehát ami az arányosság kérdését illeti, én az elmúlt ülésen nem voltam jelen, és élvezettel végigolvastam Wiener György választási szakértő ezzel kapcsolatos tudományos értekezését, amiből azt a következtetést vontam le, hogy hát van ilyen is, olyan is, kissé aránytalan, még aránytalanabb. Azt hiszem, egyedül a dánnál van a legarányosabb választási rendszer, ahol a választópolgárok szavazata és az eredmény között, ha jól emlékszem, 1,57 százalék az eltérés. Wienertől csak tanulni lehet, három cikluson keresztül velem szemben ült, úgyhogy tudományos értekezései mindig a fejemben vannak.

Ebből azt akarom kihozni, hogy olyan tökéletes rendszert arányosság szempontjából, ami mindenkinek megfelel, szerintem nem lehet létrehozni. Törekedni kell arra, hogy a lehető legarányosabb rendszer jöjjön létre. Én úgy vélem, hogy a jelenlegi előterjesztés ennek megfelel.

A másik dolog pedig, ami az arányosság mellett legalább ilyen fontos, a kormányozhatóság, tehát magyarul, a választási rendszer biztosítsa a kormányozhatóságot. Ez a javaslat ennek a feltételnek is megfelel. Úgyhogy én úgy gondolom, hogy az előterjesztés, amit az alkotmányügyi bizottságban már hallottunk, a fő követelményeknek megfelel és betartja azt a választási ígéretet, miszerint kisebb parlamentet hozunk létre. Nyilvánvalóan ez a kevesebb parlament behatárolja a választási rendszert, a választási körzeteket is.

Az, hogy mekkora nagyságúak, én úgy gondolom, hogy 80-100 ezer - ha visszaosztjuk ezt a 160-at - egy választókörzet. Vannak olyan országok, ahol 100 kilométereket kell utazni - elég csak Finnországra gondolni - egy-egy választópolgárnak a képviselőjéhez. Én nem hiszem, ez Magyarországon 80 kilométernél nagyobb, tehát közvetlen kapcsolat van a képviselővel. Az az aggály, amit Lamperth Mónika felvetett ezzel kapcsolatosan, hogy ezek után egyáltalán van-e értelme az egyéni választókerületnek, én úgy gondolom, hogy van értelme.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. Gyüre Csaba!

DR. GYÜRE CSABA (Jobbik): Köszönöm szépen a szót, elnök úr. Tisztelt Frakcióvezető Úr! Tisztelt Bizottság! Tisztelt Vendégek, Szakértő Urak! Tegnap én már elég részletesen nyilatkoztam az alkotmányügyi bizottság ülésén a Fidesz választójogi koncepciójáról, mindezt nem szeretném ugyanilyen részletességgel elmondani.

Alapvetően a Jobbik Magyarorszáért Mozgalom az igazságosság, az arányosság elvét tartja a legfontosabbnak ezzel kapcsolatosan. Több szempontból egyetértünk a Fidesz koncepciójával; néhány dologban, ami elég alapvető, abban nem tudunk egyetérteni.

Kezdjük, sorban átszaladnék rajta. A 200 fős parlamenttel egyetértünk, elmondtam, hogy támogattuk is annak idején, amikor az alkotmányt e tekintetben módosítottuk.

A választási rendszer, tehát a II. Szintén a Jobbik koncepciójában is egyfordulós, kétszavazatos és töredékszavazatokat is figyelembe vevő rendszer van, tehát ezzel is egyetértünk.

Nagyon fontosnak tartjuk azt, hogy a választókerületek arányosan legyenek kialakítva, mint ahogy itt a frakcióvezető úr ismertette tegnap az alkotmányügyi bizottság ülésén, hogy milyen szempontokat vesznek figyelembe. Ha ezek valóban érvényesülnek, tehát ez a maximum 10 százalékos eltérés, illetve a nagyon speciális esetben az ezt meghaladó, minden bizonnyal elfogadható aránynak tűnik. Tehát a lényeg, hogy törekedni kell a lehető legkisebb aránytalanságra.

Amivel viszont nem értünk egyet azon túl, hogy eltérés nincs, de alapjaiban azt gondolom, hogy mégis van, hogy az eredeti koncepció, amit megkaptunk, 90-110-re teszi az egyéni választókerületekben megválasztható országgyűlési képviselők számát, és 106-ban jelölte meg frakcióvezető úr itt szóban végül a tegnapi napon. A Jobbik ezt fele-fele arányban gondolja, és mi másként vennénk figyelembe a töredékszavazatokat, illetve az országos listáról bekerülők mandátumát, másként kerülne kiosztásra. A Jobbik rendszere álláspontom szerint jóval arányosabb. Tehát ez a rendszer a töredékszavazatok visszaosztásával, figyelembe véve a 107 egyéni választókerületre és a talán 88 országos listás helyre erősen deformálni fogja az arányokhoz képest, a választási eredmény arányosságához képest a mandátumkiosztást, mégpedig a győztes javára. Vitányi képviselőtársam elmondta, hogy ez miért jó. Nyilván a különböző pártoknak ezzel kapcsolatban más az álláspontja.

Ha az arányosságot és az igazságosságot mint legalapvetőbb alapelveket figyelembe vesszük, ez egy torzító adatot fog létrehozni. Elmondtam már korábban is a parlamentben, hogy a Fidesz-nek nem mindig abból kellene kiindulni, tehát most van egy kétharmados többsége, amivel a sarkalatos törvényeket, illetve az alaptörvényt tudja módosítani, de elképzelhető, hogy itt a politikai erőviszonyokban olyan átrendeződés lesz, hogy senki nem tudja ezt kiszámítani. Tehát mindig arra kell gondolni, hogy ne a győztes pozíciójából nézze a jogszabályokat, hanem valahol végiggondolni, hogy milyen lehetőségeink vannak.

Én ebből a szempontból nem tartom jónak, hiszen nagyon erősen túlnyeri magát a győztes ezen a választáson, tehát tegnap is elmondtam, hogy szinte az önkormányzati választások eljárásához tudom hasonlítani, ahol messze túlreprezentált, hihetetlen mértékben túlreprezentált a győztes. Tehát ezzel a részével, és ez nagyon alapvető és sarkalatos, talán a legfontosabb része, nem tudunk egyetérteni.

A többi részével, az országos lista állítással kapcsolatban, 27 egyéni választókerületet jelöl meg a Fidesz koncepciója, a Jobbiké 33-at, tehát tulajdonképpen nagy különbség e között nincsen.

A parlamenti küszöb kapcsán: mi ennek a lejjebb szállítását javasoljuk, elmondtam, a '94. évi III. törvény hatályba lépése előtti 4 százalékkal értünk egyet. Tehát elsősorban a töredékszavazat-számítással és az egyéni választókerületek számával, illetve az egyéni és az országos listán kiosztásra kerülő mandátumok arányával nem értünk egyet. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. Azt hiszem, mindenki hozzászólt. Mielőtt Lázár János frakcióvezető úrnak szót adnék, kötelességszerűen közlöm, hogy a Jobbik gyakorlatilag pár pillanattal ezelőtt egy koncepciót nyújtott be, amelyik egyelőre megfelelő példányszámban a kezemben van. Természetesen én sem tudtam elolvasni. Nyilván most Gyüre Csaba ebből említett elemeket. Ezt csak azért mondom, mert ki fogjuk osztani.

És az a javaslatom lesz, nyitott vagyok persze más elképzelésekre is, hogy a Jobbik javaslatát a legközelebbi alkalommal vitassuk meg, és akkor mind a négy javaslat

összehasonlításában tudunk döntéseket hozni. De megjegyzem, hogy az idő végtelenül szorít.

És még egy, akkor már hadd mondjam el egy szuszra. Nagyon jó lenne, ha a szavazás eredménye nem azon múlna, hogy ki tud itt részt venni, vagy ki nem, igen tisztelt Lehet Más a Politika. Megértjük Schiffer úr elfoglaltságát, de egyébként is egy illuzórikus eredmény lehet az, hogy azért van meg egyik vagy másik koncepciónak a többsége, mert valaki nem volt itt, és közben feltételezhetően esetleg az ő szavazata meg leblokkolná azt a többséget.

Végig fogjuk gondolni az ülés kitűzését. Én abban gondolkodom, hogy ilyen problémák se legyenek, hogy talán hétfőn lenne szerencsés, a kérdések idejére, ilyen értelemben pontot tenni a dolgok végére. Akkor Schiffer úr is itt van a parlamentben, más elfoglaltsága nincsen, és akkor döntést tudunk hozni.

Az „Állásfoglalás az MSZP, az LMP, illetve a Fidesz-MPSZ törvényjavaslatairól, illetve koncepciójáról” című napirendi pont napirendről való levétele

Elnézést, ha kicsit előreszaladtam, de akkor ebből az következik, hogy majd azt fogom szavazásra feltenni, hogy a 2. napirendi pontot, az állásfoglalást ezen három párt javaslatáról, maradjon el, és hétfőn együtt legyen tárgyalva. *(Általános helyeslés.)* Nagy bólogatásokat látok. Akár, hogy ne kelljen erre visszatérni, ezt elfogadottnak is tekinthetjük? *(Közbeszólások: Igen.)* Tehát akkor a napirend így módosul, de hétfőn, aki bújít, aki nem, már bocsánatot kérek a gyermekdal-hasonlatért, metaforáért, döntés van. Le kell zárunk, október 17-e lesz hétfőn, a normaszöveget, utána gőzerővel el kell készíteni, nem tudunk tovább várni.

Akkor ezt úgy tekintetem, hogy elfogadta a bizottság. *(Közbeszólások: Igen.)* Igen. Jó, akkor a napirend így módosul. És akkor most Lázár János frakcióvezető úré a szó.

LÁZÁR JÁNOS (Fidesz): Köszönöm szépen a lehetőséget. Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Képviselőtársaim! Szeretném megköszönni a Fidesz által előterjesztett javaslatához beérkezett véleményeket és észrevételeket, és igyekszem a kérdéseket röviden megválaszolni.

Talán abból érdemes kiindulni, hogy mi az, ami nálunk kőbe van vésve, és mi az, ami nincs kőbe vésve, vagy legalábbis az álláspontok mozdíthatóak, legalábbis az én jelenlegi mandátumom, felhatalmazásom alapján. Én azt látom egyébként, hogy az MSZP javaslatát leszámítva, az MSZP eredeti javaslata - a T/20. számú javaslatot néztem én, ami az albizottsághoz benyújtásra került, az LMP-nél pedig a T/3855. javaslatra hivatkozom, amikor ezekről beszélek - koncepcionálisan más, mint amit a Fidesz most előterjesztett, az LMP leírt, és ha jól értem, a Jobbik szintén beterjesztett. A koncepcionális mássága alatt azt értem, hogy a választási rendszerre vonatkozóan alapvetően más elképzelése van az MSZP-nek, de ha jól értettem képviselőtársamat, akkor valahogy úgy fogalmazott, hogy a Fidesznek természetesen kétharmados többséggel joga van mást előterjeszteni, amihez az MSZP majd kialakít valamiféle viszonyt. Lehet, hogy támogatni fogja az MSZP ezt a javaslatot. *(Dr. Lamperth Mónika: Ha így is lehetett ezt érteni, akkor nagyon rosszul mondtam, bocsánat!)* Akkor nagyon rosszul mondta. Jó.

De vannak olyan koncepcionális pontok, amiket szeretnék elmondani, hogy mi az, ami számunkra kifejezetten fontos, és ebből van, ami benne van az LMP és a Jobbik javaslatában az MSZP javaslatában, miután az koncepciójában más, kevés közös pontot találtam, és van, ami esetleg hiányzik az LMP és az MSZP javaslatából.

Az első tétel, amiből ki kell indulni - most itt azt az elvi indoklást, hogy miért van szükség új választójogi törvényre, nyilván nem fogom elmondani -, az, hogy tavaly az alkotmány módosításával döntöttünk arról, hogy kisebb parlament lesz 2014-ben

Magyarországon. Tehát a 200 fős parlament egy olyan tétel, amin mi nem tudunk, nem kívánunk, és nem is akarunk változtatni. Ha pedig 200 fős a parlament, akkor, hogy ha az arányosság kérdését úgy vetjük fel, hogy hány egyéni és hány listás hely kiosztására van lehetőség, egyáltalán ha így beszélünk arról, hogy milyen választójogi rendszer legyen, akkor mi próbáltunk arra tekintettel lenni, és ez volt az első variáció, a 90 és a 110 azért került leírásra, hogy ez körülbelül fele-fele arányban kerüljön megosztásra. Tehát mi a 200-ból nem tudunk engedni, és abból a meggyőződésünkben sem, hogy Magyarországon vegyes választási rendszer legyen.

Ez a vegyes választási rendszer ellentétes azzal, amit Lamperth képviselőtársam a Magyar Szocialista Párt képviselőjében ismertetett. Én továbbra is azt a meggyőződést vallom, képviselőtársaimmal együtt, hogy a vegyes választási rendszerben az egyéni képviselői körzetek, az egyéni választóköri körzetek és maga az egyéni képviselői munka a társadalom által széles körben támogatott közéleti tevékenységnek számít ma Magyarországon. Ez természetesen nem egy választójogi, nem akkurátus jogi kategória, inkább egy társadalmi kategória. Nem mondom, hogy mandátum és mandátum között jogi különbség lenne, de hogy a társadalmi támogatottságban különbség van, az kétségtelen. És ha az utcán találkozok ajánlószerelvénnyel-gyűjtés közben Karácsony Gergely képviselőtársam választókkal, ők elmondják, hogy a listás képviselők megítélése nem feltétlenül ugyanaz, mint az egyéni mandátumot szerzett képviselők megítélése, egyébként pártállástól vagy politikai kurzustól teljesen függetlenül.

Tehát én azt gondolom, hogy az egyéni választókerületi rendszer az elmúlt 20 év történetében, ugyanúgy, mint a helyi önkormányzatoknál egyébként az egyéni kerületi rendszer abban a településméretben, ahol van, sikeres dolognak számít. Bírnak a képviselők a társadalom bizalmát, és ez sikeres dolognak számít.

Én mindenféleképpen azt javaslom, és ezt fogom a szavazatommal a parlamentben támogatni, hogy a vegyes rendszer maradjon meg. Ebben itt négy párt, ha jól értem, egyetért, ha jól értettem a KDNP korábbi megnyilatkozásait. Az MSZP álláspontjával ez ellentétes.

A következő kérdés, amiben itt szintén többen nyilatkoztak, ahogy én ezt legyűjtöttem, ez az, hogy a vegyes választási rendszerben a szavazás alkalmával milyen rendszer legyen. Mi a kétszavazatos rendszerre teszünk javaslatot, ami azt jelenti, hogy egyéni képviselőjelöltre adhassa le a voksát és egy listára adhassa le a voksát, attól függetlenül, hogy hány lista lesz. A hány lista alatt itt nyilván a Magyarországon élő nemzeti kisebbségekre gondolok, amikor azt mondom, és mi azt valljuk, hogy a mi javaslatunk szerint három hely lenne, de csak két szavazattal, ami azt jelenti, hogy egyéni képviselői mandátumról beszélek, országos listáról beszélek. Ez ugyanaz egyébként, mint az LMP javaslata, és ezen kívül a Magyarországon élő nemzeti kisebbségek számára listaállítási lehetőség van. Tehát a három helyre, a két listára és az egyéni szavazás kapcsán két szavazatra adnánk lehetőséget, tehát ez egy vegyes, két szavazatos rendszer lenne.

És abban is egyetértünk, ha jól értem, négy párttal, hogy a töredékszavazatok visszaszámlálására, magyarul: a kompenzációra legyen lehetőség. Tehát ezekben az alaptételekben, ha jól érzékelem az eddig elhangzottakat és leírtakat, bár a Jobbik által leírtakat nem ismerem, egyetértés látszik kibontakozni.

A választókerületek kapcsán ez okoz egy dilemmát. Hogyha 200 fős a parlament, és elfogadjuk azt, hogy fele egyéni, fele listás, és magunkra nézve kötelezőnek tartjuk az Alkotmánybíróságnak azt a döntését, hogy december 31-éig az arányosság érdekében fölül kell vizsgálni az összes választókerületet, másrészt a Fidesz keresett egy olyan tájékozási pontot, egy olyan mércét, ami elfogadható mindenki számára, a Velencei Bizottságnak az a javaslata és az az iránymutatása, hogy a választókerületek között minimum 10-15 százalék közötti különbségnél nagyobb ne legyen, ne térjen el a választókerületek népessége ennél az aránynál, és meghatározott szempontok kerüljenek figyelembevételre, illetve az arányosság

szempontja, a területi különbségek, a demográfiai különbségek, a történeti, közigazgatási adottságok kerülhetnek figyelembevételre, ezt én tegnap elmondtam és a koncepcióban leírásra került, mi ehhez tartottuk magunkat.

Ha tudomásul vesszük azt, hogy 200 fős a parlament, megpróbáljuk azt az arányt tartani, ez arra is válasz, hogy kezelhető-e ennyi választó Magyarországon egy választókerületben, és betartjuk a Velencei Bizottság ajánlását, megnézzük, hogy hány választásra jogosult van Magyarországon, akkor nagyjából itt 100 körül manifesztálódik a választókerületek lehetséges száma. Természetesen van többféle képlet, amivel ezt ki lehet számolni vagy vannak alternatív lehetőségek, félreértés ne essék, de én azt gondolom, hogy ha azt tartani akarjuk, hogy nagyjából fele egyéni körzet, fele lista, akkor ez százban húzható meg, ha be akarjuk tartani a Velencei Bizottság ajánlását, az Alkotmánybíróság döntését pedig komolyan vesszük és az aránytalanságokat felszámoljuk. A parlament számára ez a köteleesség idén december 31-éig.

Itt van Horváth képviselőtársam, akinél háromszor több választója van szigetszentmiklósi képviselőtársunknak, Hoffman Pálnak. Tehát a kettő között óriási aránytalanság feszül. Ez számára egy előnyös pozíció, azt gondolom, bár a veszprémi választókerületről lehetne külön beszélni, hogy előnyös-e, de ez egy másik probléma. A választók cseréjéről még a koncepció nem beszél, tehát arról nincs szó, a minőségi cseréről.

Tehát ennek az aránytalanságnak a megszüntetése, az arányosság megtartása, a 200 fő figyelembevétele, a Velencei Bizottság ajánlása mellett még egy szempontot vettünk figyelembe, ez pedig az, hogy a megyehatárokat nem lépjük át. Ha a megyehatárokat nem lépjük át, megtartjuk ezt az arányossági követelményt, ezen kívül a Velencei Bizottság ajánlását, akkor a mi számításaink, a mi szakértőink egyéves munkája alapján nem tudom azt mondani, hogy ennél nagyobb eltérés elképzelhető. Tehát valahol itt van az a határ, amiben a választókerületek határa meghúzható. Ezeknek a szempontoknak a betartását mi fontosnak tartjuk: az Alkotmánybíróság döntésének a végrehajtását, a Velencei Bizottság ajánlásának a megfontolását, a megyehatárokon belül lévő választókerületeket.

Lamperth képviselőtársam még tegnap megkérdezte a járások problematikáját, ami ezt a képet még színezi, hogy a járáshatárok egybeesnek-e a választókerületi határokkal, ami egy nagyon komoly kérdés. Ennek az előkészítése szintén legalább ilyen fontos. Tehát ha ezeket a szempontokat figyelembe veszem, akkor hasonló eredményre fognak jutni az önkormányzatok is. Mi azt javasoljuk, hogy ezek a szempontok kerüljenek figyelembevételre.

Közben válaszolni szeretnék arra a kérdésre is, ami a listát illeti. Mindenféleképpen egyetértünk abban, hogy töredékszavazat-visszaszámláló rendszer legyen, és tettünk a kompenzáció módjára egy javaslatot. Számításokat végeztünk mi is. Én nem értek egyet azzal alapos mérlegelés után és áttekintés után sem, részben azzal, amit Gyüre képviselőtársam mondott, arra is tekintettel nem értek egyet, hogy ez a számítási mód vagy ez a kompenzációs mód, amely egyszerű, nagymértékben torzítana. Ha valaki végez egy számítást arra az esetre, hogy egy egyéni választókerületben nyer valaki 17-18 ezer szavazattal, a második helyezett kap mondjuk 8000 szavazatot, ez mit jelent adott esetben? Ez azt feltételezi, hogy 8-10 ezer szavazatnál ott a listára is hasonló mennyiségű szavazat ment. Ha ezt valaki összeadja, kiszámolja és ebből levezet egy elméleti példát, akkor azt gondolom, hogy az aránytalanság nincs meg, amit itt többen megemlítettek. Tehát magyarul, az arányosság megtartható ezzel a számítási módszerrel. Végig törekedtünk arra, hogy ez egy egyszerű rendszer legyen.

Fölmerült itt a névjegyzék kérdése. A tegnapi napon a választói névjegyzékekről próbáltam elmondani az álláspontunkat. Én azt gondolom, hogy ebbe a törvénybe annak bele kell kerülnie, hogy az szavazhat Magyarországon, aki a választói névjegyzékben benne van. Ennek az egy mondatnak mindenféleképpen szerepelnie kell, mert azt is tegnap próbáltam elmondani, hogy a választási eljárásról szóló jogszabály annak a függvénye, hogy a

választójogi törvényben ezekben az elvi kérdésekben hogyan foglalunk állást. Addig nem lehet a választási eljárásról szóló törvényben előrehaladni, amíg ezek az elvi tételek nincsenek rendezve.

Én úgy gondolom, hogy van egy pont, ami az MSZP koncepciójában is szerepel, az LMP is nyilatkozik erről, és ez számunkra elfogadhatatlan, és lehet, hogy ez lesz az egyik olyan pont, amiben nem fogjuk megtalálni a közös nevezőt, ez pedig a határon túli magyarok szavazati joga. Az LMP úgy nyilatkozik ebben a T/3855-ösben, hogy nem kívánja lehetővé tenni a határon túli magyarok választójogát, az MSZP pedig azt mondja, hogy csak aki állandó lakhellyel rendelkezik Magyarországon. Ez tulajdonképpen szintén ugyanezt jelenti bizonyos megszorításokkal, lényegét tekintve ezt jelenti, politikai értelemben ezt jelenti, ha jogi értelemben nem is.

Mi mindenféleképpen ragaszkodunk ahhoz, hogy az új választójogi rendszerben a határon túli magyarok számára, akik magyarországi állampolgársággal rendelkeznek, Magyarországon szavazati joguk legyen. Ebben egyetértünk hárman, ketten nem értenek velünk egyet. Ha ezt a kérdést komolyan vesszük, mi pedig ezt az egész egyik legfontosabb nívumának, a választójogi rendszer legfontosabb nívumának tekintjük, mert az összes többi kérdés, amiről eddig beszéltünk, az elmúlt 20 évben szerepelt, sőt hogyha azt nézem, hogy az MSZP azt mondja, hogy 5 százalék legyen a pártlistás határ, az LMP azt mondja, hogy 3, a Jobbik azt mondja, hogy 4, mi azt mondjuk, hogy 5, az 5 és a 4 már kipróbálásra került az elmúlt 20 évben. Ebben sincs semmiféle nívum. Itt a nívumot a Magyarországon élő nemzetiségek szavazati joga, illetve a határon túl élő magyarok szavazati joga jelenti.

A határon túl élő magyarok szavazati joga abban az esetben biztosítható, hogyha sor kerül arra, hogy ők a választói névjegyzékbe bekerüljenek. Tehát biztos, hogy kell egy Magyarországon élők és Magyarországon állampolgársággal rendelkezők választói névjegyzéke és kell egy határon túli választói névjegyzék is, a határon túl állampolgársággal rendelkezők választói névjegyzéke. Ez a mi véleményünk, hogy ez a szavazás lebonyolítható legyen.

Itt fölmerült tegnap, Gyüre képviselőtársam elmondta és én is utaltam rá - és ez majd alkotmányossági aggályokat fog fölvetni az én véleményem szerint, legalábbis a lehetőség megvan benne -, hogy két állampolgár között különbséget teszünk abban, hogy a mi javaslatunk az, hogy egy szavazata legyen, de létezhet egy olyan alkotmányjogi megközelítés, ami mandátum és mandátum közötti, illetve szavazat és szavazat közötti, választó és választó közötti különbségtétel, mert miért nem lehet két szavazata. Tehát nem vagyok abban biztos, hogy a választójogi törvénnyel ezt a kérdést lezártuk. Én azt mondom, hogy a mai magyar társadalmi viszonyok annak elfogadására képesek és azt tudják akceptálni, támogatni, és jogilag az valósítható meg a szomszéd országokkal való kooperáció és kölcsönösség érdekében, hogyha a magyarországi országos listára adják le a határon túl élő, választójoggal rendelkező állampolgárok a szavazatukat, akik regisztráltak, illetve akik a névjegyzékben szerepelnek. Én ezt látom megvalósíthatónak.

Nem biztos, hogy az alkotmányosság mércéjét kiállja, mert lehet, hogy lesz olyan alkotmányjogi megközelítés, amely azt mondja, hogy kérem szépen, ez lehet, hogy így van és technikailag ez így bonyolítható le, és az ország választópolgárainak meg a magyarországi választópolgároknak a többsége ezt tudja „földolgozni”, láttuk ennek az előzményét az elmúlt évtizedben, de a választásra jogosultak között nem tehetünk különbséget attól függően, hogy hol él. Tehát ennek a kockázata megvan.

Itt jön a nemzeti kisebbségek szavazati joga. Én ebben őszintén várom a javaslatokat. Úgy értesültem és úgy olvastam, hogy ez minden politikai erő számára egy fontos dolog. Ennek a megvalósítása egy rendkívül bonyolult kérdés. Az elmúlt 20 évben nem sikerült ebben előre jutni, és nem a politikai szándék hiányzott, azt hiszem, hogy ezt Lamperth képviselőtársam is vissza tudja igazolni, hanem ennek a technikai megvalósítása.

Abból a demográfiai helyzetből adódik a technikai megvalósítás problémája, hogy a magyarországi nemzetiségek létszámát tekintve könnyen lehet, hogy közülük jó néhányan olyan alacsony számban vannak, ami mondjuk a legkevesebb, országos listán legkisebb mandátumszámhoz képest is kevésnek számít. Tehát ha azt tételezem fel, hogy az országos listán 50 vagy 80 ezer szavazattal lehet mandátumot szerezni, korántsem biztos az, hogy a nemzetiségi listára, egy adott nemzetiség listájára ennyi szavazat összejön, mert nem biztos, hogy van ennyi nemzetiségi abból a 13-ból, amelyet Magyarország elismer, abból a 13-ból lehet olyan nemzetiségi, ahol nincs ennyi Magyarországon élő kisebbség vagy nem vallják magukat ennyien annak. Tehát ez egy nagyon bonyolult kérdés.

Tehát ez egy nagyon bonyolult kérdés. Mi abból az elvből indulunk ki, hogy mindenki az, aminek vallja magát, és az előzetes nyilvántartásba-vételt az országos kisebbségi választásokon is módszerként alkalmazzuk, pontosan tudjuk, hogy mekkora különbség van aközött, hogy hány embert tartunk mi romának, és hány ember tartja magát cigánynak. A kettő között óriási differencia van. Az én városomban legalább tízszeres, ha nem tizenötszörös. 340-en regisztráltak, vették magukat nyilvántartásba az országos kisebbségi önkormányzati választáson, és legalább 5 ezren is lehetnek akár, én nem tudom megítélni, mert mindenki az, aminek vallja magát.

Most elképzelem azt, hogy a választások reggelén, ha elfogadjuk azt, hogy mindenkinek két szavazata van, megjelennek majd ott a szavazófülkében, előzetes nyilvántartásba-vétel nélkül, és akkor az lesz, hogy most nemzetiségi szavazat, nem nemzetiségi szavazat.

Tehát én azt gondolom, hogy a nemzetiségi szavazatnál rengeteg kedvezmény biztosítására van lehetőség. Először is, nem kell egyéni jelöltet állítaniuk. Nem kell ajánlószelevényt gyűjteniük. Kedvezményeket kapnak, hiszen 1500 főnek az ajánlásával nemzetiségi lista állítható. A kedvezményes mandátum lehetősége is felmerült. Én elmondtam tegnap, a kedvezményes mandátum lehetőségét támogatható dolognak gondoljuk, bár ezzel kapcsolatban is vannak, akiknek aggályaik vannak, hogy ez mennyire reális. Nincs 5 százalékos érvényességi küszöb, vagy 3 százalékos vagy 4 százalékos érvényességi küszöb. Tehát legalább 5-6 kedvezményt kapnak. Ehhez képest szerintem azt meg kell kérnünk, és ez volt a 20 éves politikai dilemma, részben történelmi okok miatt is, ha jól értem, hogy valamiféle választói névjegyzék a magukat nemzeti kisebbségnek vallókról is készüljön.

Ez az oka annak, amiért a nemzetiségiiek kapcsán a szavazás lebonyolíthatósága és az egész megvalósíthatósága és komolysága érdekében gondolom ezt. Létezik olyan technika, félreértés ne essék, ami ezt kiváltja, de én nagyon óvatosan és körültekintően járnék el, mert a mi javaslatunknak nem az a célja, hogy lealibizzuk a nemzeti kisebbségek kisebbségként való parlamenti képviselését, hanem az a célja, hogy valóban legyenek parlamenti képviselőik. Ha azok nem lesznek, akkor pedig parlamenti szószólókra szeretnénk javaslatot tenni, akik a parlamenti képviselők összes jogával bírnak, kivéve a szavazati joggal.

Tehát egy olyan rendszert kell felajánlanunk a nemzeti kisebbségek számára, amivel élni fognak, és aminek a hatására az érdekeiket a parlamentben érvényesíteni tudják. Egyébként hozzáteszem, hogy ez egy nagyon megfontolandó kérdés több aspektusból. Nem szeretném, ha a jelen lévő sajtó félreértené a szavaimat, de nyilvánvaló, hogy vannak Magyarországon magukat kisebbségnek vallók, akiknek a száma növekedhet a következő 20 esztendőben, azért, mert többen vallják magukat annak, hogy ehhez a kisebbséghez tartoznak, és a magyar politikai rendszer ilyen értelemben átalakulhat. Mert ma sok kisebbséghez tartozó a különböző politikai pártokat vallja a kisebbségi identitása képviselésére, vagy azokat célozza meg, vagy azokon keresztül jut parlamenti mandátumhoz, de ez átstrukturálódhat ennek a döntésnek a hatására. Ezért mondom azt, hogyha csinálunk valamit, annak mindenféleképpen profinak kell lennie. És én nagyon várom a más

javaslatokat. Mi hosszú és nem lezárt - ebben a kérdésben az álláspontunk nincs kőbe vésve - viták után, dilemmák közepette jutottunk ennek a javaslatnak a megtételére, mert kaotikus helyzet vagy méltatlan helyzet teremtése, úgy gondolom, hogy helytelen lenne.

Az egyéni választókerületekről beszéltem, a számáról beszéltem.

A jelöltté válás. A jelöltté válás tekintetében a miénknél szigorúbb javaslatok is megfogalmazódtak már. Az ajánlószevények kérdése. Ha a nyilvántartásba-vételt komolyan vesszük, és megnézünk más európai példákat, ahol regisztrációnak hívják, mi nevezhetjük nyilvántartásba-vételnek, ez a tartalmát tekintve irreleváns, az elnevezéssel lehet vitázni. Ha van nyilvántartásba-vétel, márpedig most lennie kell, akkor az ajánlószevény-gyűjtés nem feltétlenül szükséges, illetve tisztázni kell, hogy mi a kettő közötti viszony. Tehát mi nem ragaszkodunk az ajánlószevény-gyűjtés rendszeréhez általában. Tehát ez sem azok közé tartozik, ami kőbe van vésve. Ha pedig ajánlószevény-gyűjtés van, aminek megvannak a maga előnyei, ez is egy 20 vagy 25 éves dilemma. Mindenki, aki itt van, ennek a történetét jól ismeri, van, aki megtapasztalta ezt. Hogy mennyi legyen az ajánlószevény, ebben sem vagyunk egy állásponthez lekötve.

Egy dolgot mondunk: ha van ajánlószevény-gyűjtés, akkor azért azt figyelembe kell venni, hogy megnőnek a választási körzetek. Tehát most 80 ezer fős választási körzetek lesznek. Arányosítani érdemes, ha van ajánlószevény-gyűjtés. De nem biztos, hogy kell ajánlószevény-gyűjtés, mert ahhoz szerintem kell nyilvántartásba-vétel, ha pedig kell bármiféle nyilvántartásba-vétel, akkor azt valamilyen viszonyba kell helyezni az ajánlószevény-gyűjtéssel. Ez egy olyan koncepcionális kérdés, aminek az eldöntése nélkül nem lehet választási eljárási törvényt létrehozni. És én úgy láttam, hogy ebben a kérdésben ésszerű és komolyan vehető javaslatok is megfogalmazódtak, illetve e tekintetben is nyitva állunk.

Ami a listaállítást illeti, a mi összesen 27 egyéni választókerületünkhöz képest van, aki szerint 30, 33 választókerületben kellene egyéni jelöltet állítani. Mi 27-et mondunk, tehát ebben mi vagyunk a legrugalmasabbak. (*Karácsony Gergely: Arányában...*) Jó, de nincs nagy eltérés, tehát szerintem ez nem az a kérdés, amiben ne tudnánk közös nevezőre jutni.

Az érvényességi küszöb. Az 5 százalékban, 4 százalékban, 3 százalékban szerintem akkor le kell folytatni egy érdemi vitát. Felmerült a Fidesz-ben a 4 százalék lehetősége, félreértés ne essék, mind a két kérdésben, a 4 és 5 százalékban az elmúlt 20 évben voltak tapasztalatok... (*Elnök: Bejutási vagy érvényességi küszöb?*) Bocsánat, bejutási küszöbről... (*Elnök: Mert az érvényességi küszöböt úgy látom, hogy nem...*) Nem, bocsánat, bejutási küszöbről beszéltem.

A külföldön élő magyar állampolgárok szavazása nálunk kőbe van vésve. A kisebbségre vonatkozó szavazati jog biztosítása szintén kőbe van vésve. A kompenzáció kérdésében pedig mi tettünk egy viszonylag egyszerű rendszerre javaslatot, és várjuk az észrevételeket.

Tehát nagyjából elmondtam ebből a 11-ből, hogy mi az, amiben az álláspontunk határozott és karizmatikus, és elmondtam azt is, hogy mi az, amiben nekünk is vannak dilemmáink.

ELNÖK: Köszönöm. Átadom az elnöklést az alelnök asszonynak, mert nagyon röviden hozzászólnék, hogyha nem tekintjük a vitát vagy a megbeszélést lezártnak.

(*A bizottsági ülés vezetését dr. Lamperth Mónika, a bizottság alelnöke veszi át.*)

ELNÖK: Az elnök úr a szó.

DR. SALAMON LÁSZLÓ (KDNP): Köszönöm. Az egyik észrevételem a külföldi magyarok választójogával kapcsolatos. Én is azt gondolom, hogy az a politikai közelítés, ami itt elhangzott, hogy a belföldön lakó magyar társadalom mit tud elfogadni, ismerve az ezzel kapcsolatos felméréseket, helyes.

És indokolható is, politikai értelemben ezzel nincsen gond, tehát jelesül, hogy a kétféle szavazati lehetőség között a listára való szavazási lehetőséget kapták meg. Egyéni választókerületre nem is nagyon lehet elképzelni a dolog technikáját, hiszen nem hozható kapcsolatba egyéni választókerülettel. Alkotmányjogi megközelítésben a nagy esküt én se merem letenni, de azért egy kis, hogy mondjam, mozgásteret látok abban, és azt gondolom, ez nem is volt véletlen, hogy az alkotmány 23. cikke úgy fogalmaz a (4) bekezdésben, hogy: a sarkalatos törvény a választójogot vagy annak teljességét magyarországi lakóhelyhez, a választhatóságot további feltételhez kötheti. Mit értünk a teljesség alatt? Én hajlamos vagyok azt érteni, hogy teljes a választójog, hogyha mind a két szavazattal rendelkezik a választópolgár.

És akkor ebben az értelmezésben a megoldás alkotmányjogilag nem problémás, de ez természetesen az én személyes elemzésem, és nyilvánvalóan ez egy olyan kérdés, ami valószínűleg valamilyen formában mérlegre kerülhet, és nem mi fogjuk eldönteni, vagy nem a mi véleményünk, mármint hogy alkotmányos vagy nem a megoldás. Én bízom abban, hogy ez egy alkotmányos megoldás.

A másik: az arányosság kérdése. Ez nagyon érdekes dolog, mert összefüggésben van a konkrét választási eredménnyel is. Mennyi körülbelül a listás hely most, ebben a pillanatban? *(Lázár János: 94.)* 94 listás hellyel számolunk. A 94 listás helyben gyakorlatilag keverednek a direkt listára leadott szavazatok és a töredékszavazatok, amik egyéni választókerületben a vesztes szavazókra estek.

Ez szoros versenynél - nem számoltam utána, csak sokat járt már a fejem választójogi kérdésekben ahhoz, hogy ilyen becslésekre merészkedjek -, szoros eredménynél akár arányosabb rendszert is jelenthet, arányosabb eredményeket is jelenthet a jelenleginél. Hiszen ebben az esetben a vesztesekre leadott szavazatok nagyságrendileg közelítik a direkt leadott szavazatokat, csak vesztes oldalon.

Persze az sem mindegy, amit Karácsony Gergely kérdez, hogy mi van a mandátumot megnyert egyéni képviselőknek a mandátum megszerzéséhez szükséges szavazatszámot meghaladó szavazatszámával. Ennek a visszaszámlálása ezt a törvényszerűséget értelemszerűen befolyásolja.

Ennyit kívántam ehhez a kérdéshez magam hozzátenni.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Visszaadom az elnöklést az elnök úrnak és szeretnék szót is kérni.

(Dr. Salamon László, a bizottság elnöke átveszi az ülés vezetését.)

ELNÖK: Igen. Tessék, Lamperth Mónika, aztán Karácsony Gergely. Aelnök asszony, tessék!

DR. LAMPERTH MÓNIKA (MSZP), az albizottság alelnöke: Az első az arányosság kérdése. Én azt gondolom, hogy nem érdemes politikai disputát csinálni az arányosságról. Horváth Zsolt felkészült jogász kollegámmal már másodszor bonyolódok ilyen vitába. Ez nem annak a kérdése, hogy ki mondja vagy milyen helyzetben mondja. Ez ténykérdés. A választási rendszer arányosságának van tudománya, ennek vannak mérőszámai, ezt a múltkor nagyon alaposan itt elmondta Wiener György képviselőtársam.

Mi mindig ragaszkodtunk ahhoz, hogy a mostani hatályos rendszernél arányosabb legyen. Arról, hogy milyen fokban, persze majd lehet vitatkozni. Az én kollégáim végeztek egy számítást a 2010-es eredményekkel, a tavaly májusában benyújtott fideszes törvényjavaslattal meg a mostanival. (*Lázár János: És a 2006-osra?*) A 2006-osra nem végeztünk, de lehet arra is végezni. Ott is aránytalan a rendszer, de ezt is elmondtam számtalanszor, hogy volt, amikor ez az aránytalan rendszer az MSZP-t segítette, volt, amikor az MDF-et, volt, amikor a Fideszt. Tehát itt nem ez a kérdés, hanem az, hogy akarjuk-e, hogy a valódi választói akarat kifejeződéséhez közelebb vigyük a választási rendszert vagy nem. Ez a kérdés.

A 2010-es eredményekkel a tavalyi törvény alapján egy mandátum hiányzott volna a Fidesznek a kétharmadhoz, a most benyújtott koncepció szerint pedig ez bőségesen megvan. Egyébként a most benyújtott koncepció szerint végigszámolva... Egyébként 100 egyéni választókerületre készült ez a számítás, mert akkor csináltuk, amikor még nem tudtuk Lázár úrtól, hogy 106, ami a döntés. Na mindegy, nem akarok ezzel tovább foglalkozni.

A lényeg az, hogy nekünk az a fontos szempont, hogy legyen arányosabb a hatályosnál, a lehető legnagyobb mértékben javítsunk az arányosságon. Ebből a szempontból - és elnézést kérek Lázár frakcióvezető úrtól, hogy nem fogalmaztam precízen - mondtam azt, hogy ha mi joggal igényeljük azt, hogy a kormánypárti többség vegye figyelembe az álláspontunkat, akkor mi se mondhatjuk azt, hogy mindenben ragaszkodunk ahhoz, amit benyújtottunk. Tehát ha ez egy valódi disputa, akkor mi leverünk két cöveket és azon túl egyébként meg hagyunk magunknak mozgásteret. Tehát ha a rendszer arányosabb, mint a mostani, akkor hajlandóak vagyunk nyitni a vegyes szisztéma felé, miközben amit mi benyújtottunk, az egy listás választás volt. De ezt jó sokszor megbeszéltük itt, tehát ezt nem akarom hosszan ragozni.

Tehát ezzel szerettem volna precizírozni az álláspontomat, és már be is fejezem. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. Karácsony Gergely!

KARÁCSONY GERGELY (LMP): Köszönöm a szót. Az egyik dolog, amit szeretnék fölhozni, az, hogy a rendszer mennyire arányos. Elfogadva azt, hogy van egy vegyes választási rendszerünk és mondjuk elfogadva azt, hogy van egy ilyen 200 fős limitünk, amit én egyszerű demagógiának gondolok, de mindegy, ezen lépünk túl, akkor nem biztos, hogy csak abban kell gondolkodnunk, hogy az egyéni és a listás mandátumok arányát tologatjuk és ennek alapján tesszük arányosabbá a rendszert. Én is amellet érvelnék, hogy lehetőleg a legtöbb egyéni körzet legyen, ugyanakkor mégis szeretném én is az arányosságot erősíteni. Ez lehetséges akkor azzal a nagyon egyszerű technikával, hogy ha visszaállítjuk a kompenzációs listát mint külön listát, és hogy ha azokat a mandátumokat, amiket most ebben a kompenzációval vegyített országos listán kiosztunk, ezeket nem egy zsákba tesszük, hanem két zsákba, akkor az ezek közötti arányokat beállítva lehet a rendszert arányosítani úgy is, hogy az egyéni mandátumok számát növeljük.

Nyilvánvaló, hogy ebben a szisztémában, ami itt ebben a javaslatunkban szerepel, ahol a leadott listás és a töredékszavazatok összekeverednek, igazából nem tud nagyon kompenzálni ez a rendszer, tehát a kompenzációs elem ebben sokkal gyengébben érvényesül, mintha mondjuk azt mondanánk, hogy van 94 listás mandátumunk és ebből mondjuk 40-et az országos listás adatok alapján osztunk ki, a maradék 54-et pedig a kompenzációs lista elvén a töredékszavazatok szerint. Tehát magyarán, a kecske és a káposzta is megmaradjon, illetve jóllakjon vagy szólna ebbe bele... Ebbe belebonyolódtam, de értik, hogy mit akarok mondani. Tehát hogy ha mind a két elvet akarjuk érvényesíteni,

lehetőleg ne legyenek nagyon óriási választókerületek, amik nem férnek bele már egy határba, de szeretnénk arányosabb rendszert is, akkor ez megoldható.

A másik dolog, amit szeretnék mondani, és az LMP számára ez nem titok, ezt elmondtuk sokszor, alapvető kérdés, és mivel Lázár frakcióvezető úr a kőbe vésett dolgok között nem említette, igaz, a nem kőbe vésett dolgok között sem említette, úgyhogy nem tudom, mi a státusza ennek, ez pedig az egy vagy a két forduló kérdése, meg egy másik - azt kell hogy mondjam, hogy álvita -, ez a kormányozhatóság, arányosság. Valójában a kétfordulós rendszereknek van egy olyan nagyon fontos pozitív hozadéka, hogy képesek ezt a két elvet összebékíteni. Az első fordulóban kijön egy eredmény, ami teljes mértékben arányosan vagy majdnem teljesen arányosan képes kifejezni a választók preferenciáit, és ebben a helyzetben van egy második forduló, amelynek a jelentősége - nyilván választási szituációktól függ - más lehet. Tehát nyilván 2010-ben nem volt jelentősége, mondjuk '98-ban igencsak nagy jelentősége volt, önök biztosan emlékeznek rá, ráadásul 2002-ben is. Ha valaki a lehető legjobb érvelést meg akarja találni a kétfordulós rendszeren át, akkor vegye elő Orbán Viktor beszédét, ami a két forduló között a Testnevelési Főiskolán volt, ott elmondja, hogy mire való a két forduló.

A két forduló arra való, hogy egy létező, az állampolgárok preferenciáját kifejező elsőfordulós eredményhez képest világos kormányzati alternatívákat ütköztessen egymással, ahol az állampolgárok pontosan tudják, hogy milyen egypárti vagy többpárti lehetséges parlamenti többséget juttathatnak hatalomra. Tehát ilyen szempontból az arányosság és a bizonyos kormányozhatóság elvét éppen a kétfordulós rendszer az, ami össze tudja kötni.

Ezt azért tartom nagyon fontosnak, mert önmagában a két fordulónak van egy olyan nem mechanikus, éppen ezért egyszerűen mandátumszimulációkkal nem is vizsgálható hatása az arányosságra pozitív értelemben. Ez a másik dolog, amiről azt gondolom, hogy egy álvitában vagyunk, és ha konszenzust akarunk keresni, akkor a második két forduló megőrzése - ami a magyar választási rendszernek szerintem egy nagyon fontos pozitívuma - ebben segítségünkre lehet.

A harmadik dolog, ami tényleg egy nagyon nagy dilemma és nagyon nehéz technikailag kivitelezni, ez a kisebbségi szervezetek parlamenti képvisellete. Én azt kérem mindenkitől, mert ez valószínűleg elsikkadt az LMP javaslatával kapcsolatosan, hogy nézzék meg az ezzel kapcsolatos javaslatainkat részletesen a kisebbségi képviseletre vonatkozóan, mert mi is nagyon sokat gondolkodtunk ezen.

Azt gondolom, hogy itt van egy olyan szempont, amit a kisebbségi képviselőlet kapcsán még nem vetettünk föl, ez pedig az, hogy az egy méltányolható elv, hogy a kisebbségek könnyített parlamenti képviselőlethez jussanak. Ugyanakkor van egy másik elv, ahol érdemes egy alkotmánybírói határozatból szintén kiindulni. Az egyéni választókerületek kapcsán volt egy Ab-határozat, ami azt mondja, hogy annyi tolerálható, hogy két választókerület között 50 százalékos különbség lehet a népességet tekintve. Ha ezt az elvet továbbvisszük, akkor egy olyan típusú érvelést lehet talán a kisebbségi képviselőlet kapcsán előhozni, hogy az tolerálható, hogy feleannyi könnyű legyen megszerezni egy kisebbségi mandátumot, mint egy pártlistás mandátumot.

A mi javaslatunkban is éppen ezért országos lista van, ami nem kompenzációs, tehát nem tartalmaz kompenzációs elemeket, és ott az első mandátum megszerzésénél a kisebbségi listák esetében van egy 50 százalékos könnyítés. Magyarán, ebben a mátrixban számolt mandátumkiosztásnál a kisebbségi listák esetében az első osztó nem 1, hanem 0,5. Tehát ez például egy olyan dolog, ami megint megpróbál valamifajta kompromisszumot találni két elv között, az egyik a mandátumok egyenlőségének az elve, a másik pedig a kisebbségi képviselőlet elve.

Én továbbra se látom, hogy miért kellene regisztrálni a kisebbségi listáknál, tekintettel arra, hogy ha egy szavazólap van, amin az összes lista rajta van, akkor nincs

szükség regisztrációra, mert az ember bemegy, és vagy szavaz egy pártra, vagy egy kisebbségi listára. Tehát nem nagyon látom, hogy a regisztrációnak milyen hatása lehet. Bocsánat, de most egy kicsit nem értem, hogy mi a helyzet a magyarországi állampolgárok esetében, ugyanis jelenleg az van, hogy automatikusan mindenki regisztrálva van, aki benne van a névjegyzékben. Remélem, hogy ez így is marad. Éppen ezért a kisebbségi lista esetén sem érzem a regisztrációt szükségesnek.

Magyarországon az állampolgárok személyes adataival való visszaélés egy elég gyakori veszély vagy egy olyan kockázat, ezzel kapcsolatosan mondjuk, legutóbb az adatvédelmi ombudsman a kormány szociális konzultációjával kapcsolatban is igen súlyos kritikát fogalmazott meg.

Én azt gondolom, hogy a regisztráció a határon túli állampolgárok esetében valószínűleg egy szükséges kényszer, hiszen nem fogjuk tudni máshogy lebonyolítani a választást. Az itt élő állampolgárok esetében nem tudom, hogy a jelenlegi rendszer miért ne maradhatna, de lehet, hogy csak félreértettem önöket, és marad.

És akkor még valami a határon túli állampolgárok szavazati jogáról. Itt valóban van egy olyan véleménykülönbség közöttünk, amit nem fogunk tudni most kompromisszummal megoldani. Ehhez képest azért én szeretném felhívni az önök figyelmét arra a javaslatra, amit azt hiszem, a múlt héten nyújtottunk be LMP-s képviselőtársaimmal, ami egy nemzeti összetartozási tanács felállítását kezdeményezi, amely egy 5 fős konzultatív testület lenne, amely a határon túli állampolgárok szavazatai alapján állna föl, és amelynek vétőjoga lenne minden olyan döntésben, amit a magyar parlament hoz és ami közvetve vagy közvetlenül - ez akár a költségvetés esetében is fennállna - kapcsolódik a határon túli magyarokkal kapcsolatos magyarországi belpolitikai döntésekhez.

Ez, ha úgy tetszik, több lehetőséget ad, mint az a fajta homályos becsatornázása a határon túli állampolgároknak, hogy ők magyarországi pártlistákra szavaznak. Tehát ez igazából egy valós politikai súlyt adna ennek a testületnek, ugyanakkor kihúzná a méregfogát annak a dolognak, amiket önök is szeretnének húzogatni, de csak félig húzzák ki azzal, hogy tulajdonképpen fél szavazati jogot adnak a határon túli magyaroknak. *(Dr. Lamperth Mónika távozik a bizottság üléséről.)*

Én pontosan emlékszem rá, milyen volt a 2004-es kampány. Én életemben tényleg akkor voltam a legkevésbé büszke arra, hogy magyar állampolgár vagyok, tehát azt gondolom, hogy az ilyen típusú politikai hisztériakeltést valóban jó lenne elkerülni. Ugyanakkor azt látni kell, hogy azokból a felmérésekből, amelyek azt vizsgálják, hogy a határon túli magyarok szavazati jogát mennyire támogatják, az derül ki, hogy nagyon masszív ellenzéssel állunk itt szemben. Érzékelem azt, hogy önök ezt érzékelik ezzel a bizonyos félszavazati joggal, de ez nem fogja teljes mértékben kihúzni ennek a dolognak a méregfogát.

És ami fontos, hogy ha ennek a javaslatnak, miszerint a határon túli magyarok is kapjanak szavazati jogot, valóban az a célja, hogy egységesítsük ezt a nemzetet azzal is, hogy közösen választhatnak, akkor ezt a célját nem fogja elérni. Tehát én attól félek, hogy ez egy folyamatos feszültség lesz, és amikor mondjuk egy kormány sorsáról legalábbis lehet ezt a képzetet kelteni, hogy mondjuk arról, hogy ki a miniszterelnök, vagy arról, hogy milyen adótörvények vannak, a magyar nyilvánosságban azzal fognak érvelni, hogy ez azon múlt, hogy hányan szavaztak határon túl így vagy úgy, akkor ez nem a nemzeti együttműködést vagy a nemzeti összetartozást fogja erősíteni, abban én biztos vagyok. Tehát ha ez a cél, akkor szerintem ez az eszköz kontraproduktív, és éppen ezért javaslom megfontolásra az LMP-nek ezt a javaslatát, ami valóban nem adna parlamenti képviseleti lehetőséget, ugyanakkor nagyon erős jogosítványokkal rendelkező testületet állítana fel, ami a magyar parlament döntéseit megvétőzhatja akkor, hogyha a határon túl élő állampolgárok ezt a döntést nem tartják helyesnek.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Lázár János frakcióvezető úr.

LÁZÁR JÁNOS (Fidesz): Elnézést kérek, csak egy következő megbeszélésre kell mennem, és ezért szeretném azt rögzíteni, hogy mi nyitva állunk a további tárgyalások előtt, vagy ebben az albizottságban, vagy a bizottságban, ez a két lehetőség van. Ezt majd nyilván az albizottság mérlegeli, hogy tovább tud-e jutni. Én nagyjából elmondtam, hogy milyen pontokban látok előrelépési lehetőséget, és hol nem.

A határon túli magyar állampolgárok szavazati joga tekintetében szerintem kár összekavarni a dolgokat és mellébeszélni. Nem hiszem, hogy a szavazati jognál létezik erősebb dolog, ami egy ország sorsát vagy egy nemzet ügyét képes befolyásolni. Tehát ezt azért ne tegyük vita tárgyává, hogy a szavazati jognál egy demokráciában létezik-e erősebb beleszólási lehetősége az embernek a saját sorsába, mert szerintem nem létezik.

Tehát ebben nem fogjuk tudni meggyőzni egymást, mert ebben meggyőzhetetlenek vagyunk, hogy egy parlamentáris demokráciában csak szavazatokkal lehet befolyásolni a demokrácia sorsát. Ezért gondolom azt, hogy ebből nem fogunk tudni engedni, hogy a határon túli magyarok számára szavazati jogot biztosítani készek és képesek legyünk. Nekem, még egyszer mondom, van alkotmányos dilemmám a tekintetben, hogy szavazó és szavazó között, attól függően, hogy hány szavazata van, különbséget tehetünk-e, de majd meglátjuk, hogy hogyan alakul ez.

A következő kérdés volt, ami a szavazás módját is érinti, és itt valószínűleg nem fogalmaztam pontosan, illetve lehet, hogy tegnap pontosabban fogalmaztam. A két szavazat elve azt jelenti, hogy valaki kap egy szavazólapot, amin az egyéni képviselőjéről dönt, kap egy szavazólapot, ahol arról dönt, hogy az országos listán kiválasztja azt, amelyik politikai mozgalom neki kedves, és van itt egy alternatíva: hogy ha ő szerepel a mi koncepciónk szerint a nemzeti kisebbségi névjegyzékben, akkor lemondhat az országos listás szavazatáról, és a szavazatát átirányítja a nemzeti kisebbségek által állított listára. És ebből a szavazatból jöhet össze annyi, amely alkalmas arra, hogy a parlamentbe bejuttasson a nemzeti kisebbségi listáról egy, avagy több parlamenti képviselőt is.

Itt merül fel, hogy a nemzeti kisebbségi listáról való bejutáshoz hány szavazatra van szükség az országos listán mandátumszerzéshez szükséges szavazathoz képest. Itt van, aki 50 százalékot mond, van, aki 30 százalékot mond, van, aki 100 százalékot mond. Ez az, amit el kell majd dönteni a kedvezményes mandátum vonatkozásában. Én levezenyelhetetlenek, megvalósíthatatlannak gondolom a kisebbségek szavazatát, hogyha előzetesen nem tudjuk, hogy maximálisan hány ember lehet az, aki a nemzeti kisebbségek közül a kisebbségi listát fogja választani. Ez kivitelezhetetlen.

Tehát én erre mondtam azt, hogy ha valamit csinálunk, akkor először is meg kell tárgyalni a nemzeti kisebbségek képviselőivel, a kisebbségi önkormányzatokkal adott esetben, vagy bármilyen legitim képviselővel, figyelembe kell venni - mi folytattunk előkészítő tárgyalásokat -, hogy ők hogyan látják ezt megvalósíthatónak. És minden kedvezményel szemben mi arra jutottunk, hogy egyetlen dolgot kell kérni ahhoz, hogy ez megvalósítható legyen, hogy előzetesen tudjuk azt, hogy hányan kívánnak ezzel a szavazati lehetőséggel élni, hányan mondanak le az országos listás szavazatukról, és hányan választanak kisebbségi képviselőt.

Nem fogjuk tudni a választási jogosultak számát a választás napján. Ez mennyire visszaélésre ad lehetőséget, és mekkora öskáoszra! (*Karácsony Gergely: Bocsnat, hogyha egy szavazólap van...*) Nem, külön szavazólapokról beszélünk! (*Karácsony Gergely: De én nem! Én egy szavazólapról beszélek.*) Ez már választási eljárási kérdés, de én erre mondtam azt, hogy nekünk az a célunk, hogy a nemzeti kisebbségek mandátumhoz jussanak.

Lehet olyan rendszert csinálni, amire azt mondjuk, hogy adtunk is, de közben egymásra kacsintva eldöntöttük, hogy nem fognak bejönni. Én arról sem nyilatkoztam, hogy a 200-on belül vagy a 200-on kívül van az az elvileg 13, vagy akár több hely, amelyek a kisebbségi listákról bejöhet. Én abban nem tettem nyilatkozatot, mert nincs köbe vésvé.

Ez pedig módosítja az arányosság kérdését, amit Gyüre Csaba képviselőtársam felvetett, mert ő a 200-ból leszámolta a maximum 13-at, és ezt az országos listát gondolja feloszthatónak a parlamenti pártok között. Ha a 200 fölé tesszük, akkor ez már mindjárt más kérdés. Tehát ebben is várjuk a javaslatokat és észrevételeket.

Erre mondtam azt, hogy végiggondoltuk minden aspektusból, abból az aspektusból is, amit képviselőtársaim, bölcsességet gyakorolva, a figyelmünkbe ajánlottak, mármint hogy egyszer kerék, egyszer talp, és a Fidesz is reményeik szerint lesz még ellenzéki párt.

ELNÖK: Köszönöm szépen. *(Lázár János: Én elmegyek, ha megengedik!)* A frakcióvezető úr részvételét köszönjük. Ha megengedi a bizottság, mert már nincs alelnök, akinek át tudom adni a vezetést, anélkül tennék egypár, néhány rövid észrevételt az elhangzottakkal kapcsolatosan. *(Lázár János távozik a bizottság üléséről.)*

Amikor láttam a Lehet Más a Politikának a külhoni magyarokra vonatkozó javaslatát, abban az a nyilván jó szándékú szabály lepett meg, hogy a javaslat a külhoni magyarokat érintő kérdésben az Országgyűléssel kapcsolatban - jól idézem? - vétójogot írna elő. *(Karácsony Gergely: Igen.)* Azért ezzel problémák lennének. Most arról nem beszélve, hogy ehhez alkotmányt kell módosítani. Tehát ez a jelenlegi alkotmányba nem fér bele. *(Dr. Vitányi István távozik a bizottság üléséről.)*

Kettő: politikailag sem értek egyet, hiszen végül is odáig menne el a javaslat, hogy egyébként nehezen meghatározható körben... Mert aztán ezt határozza meg valaki, hogy milyen kérdések érintik a külhoni magyarokat, érinti-e például a költségvetési törvény. Hogy ha érinti a költségvetési törvény, akkor azért azzal vitatkoznék, hogy az anyaország népességénél mindenképpen lényegesen kisebb népesség képviselői megvétózhassák a költségvetést.

Tehát gondolom, hogy jó szándékú a javaslat *(Karácsony Gergely szólásra jelentkezik.)* - mindjárt adok szót, mert látom, hogy esetleg az a probléma, hogy én nem értek valamit, és akkor Karácsony Gergely mindjárt felhomályosít engem -, de általában, meg kell, hogy mondjam, nagyon kapós a magyar jogalkotásban az az ötlet, hogy adjunk ide-oda vétójogot. Én ezt soha nem szerettem, semmilyen tekintetben, mert például állami szervek döntéséhez, amelyek felelősséggel tartoznak, például a kormánydöntéshez vétójogot tenni, az a véleményem alkotmányjogilag, hogy ha a kormány egy döntésével szemben egy külső, akármilyen szervnek vétójoga van, akkor ne beszéljünk a kormány parlament előtti felelősségéről.

Miniszterelnökként mindig azt mondanám, hogy kérem szépen, nem tudtam meghozni azt a döntést, amit szerettem volna, mert megvétózták. Tehát most ezt így általánosságban mondom. Van a jogunkban ilyen, nem egyszer, tudom, sok példát lehet hozni, mindig harcoltam ez ellen, hogy vétójogokat fogalmazzunk meg, mert más egy vélemény kikérése és más a vétójog. Azt gondolom, hogy ez itt is túl erős, miközben nyilvánvalóan senki nem fogja kétségbe vonni az elkötelezettségemet a határon túli magyarok tekintetében. Ez az egyik észrevételem.

A másik pedig technikainak látszik, de lényeges dolog. Ha jól értettem, azt mondja Karácsony Gergely, hogy a nemzeti és etnikai kisebbségek regisztrációja nem szükséges, hogyha van egy egyéni szavazat, és utána kap egy szavazólapot, azon legyenek rajta a pártok is meg a kisebbségek is. Itt azért bizonyos - hogy mondjam - beidegződéseket és ismeretek szintjét nem lehet figyelmen kívül hagyni, magyarán, szerintem attól lehet félni, hogy

nagyon sok érvénytelen szavazat keletkezhet, ha valaki nem érti meg, hogy vagy csak pártokra szavazhat, vagy csak kisebbségre.

A harmadik is ide kapcsolódik, a kedvezmény. Kérem szépen, nem tudom a hivatalos nevét, a román pártot indították, azt hiszem, a 2006-os választáson. Nem tudom, hogy tudják-e, képviselőtársaim, hogy hány szavazat esett országosan összesítve erre a pártra. 4100. Tehát ez azt jelenti, hogy a magyar nemzeti és etnikai kisebbségek, ha verseng a párt-hovatartozási identitás és a nemzeti és kisebbségi identitás, akkor a társadalomba való integráció fokán, hadd mondjam így, olyan fokon állnak, hogy a pártidentitás valószínűleg nagyon nagy mértékben fölébe fog kerülni a nemzeti kisebbségi identitásnak. Tehát én nem akarok most állást foglalni, hogy mi az a kedvezmény, de az általam elmondottak alapján ne számítsunk itt nemhogy 13, hanem lényegesen kevesebb mandátum betöltésére sem, mert nem reális tehát ebben a rendszerben.

Ha jól értem, a Lehet Más a Politika magát azt az alapmegoldást, hogy válasszon a választópolgár, hogy pártlistára vagy kisebbségre szavaz... Mi fontosabb számára: a német nemzetiséghez tartozás vagy pedig az, hogy ő fideszes vagy MSZP-s elkötelezettségű. Ez a választási helyzet. Ebben egyetértünk, hogy csak így tudjuk biztosítani a két szavazat egyenlő megvalósítását, vagyis így tudjuk biztosítani a választójog egyenlőségének az elvét. Tehát akkor ilyen gyakorlati összefüggésekre is érdemes odafigyelni.

Köszönöm. *(Karácsony Gergely felé:)* Ha reflektálni szeretnél, parancsolj!

KARÁCSONY GERGELY (LMP): Csak nagyon röviden. Csak szeretném jelezni, hogy nyilván nem a teljes magyar költségvetésre vonatkozik ez a vétójog, hanem bizonyos költségvetési fejezetekre. Egyébként a javaslatban nagyon részletesen le van írva, hogy mi alapján lehet megállapítani azt, hogy milyen típusú kérdésekben él ez a vétójog, és valóban, ez egy nagyon erős indítvány lenne, egy valódi kompetenciát vagy valódi hatalmat adna a határon túl élő állampolgárok kezébe ezen a testületen keresztül.

Ami a kisebbségi képviselőt illeti, én azt gondolom, hogy a törvényhozásnak nem kötelessége az, hogy fix etnikai képviselőt biztosítson. Az a dolga, hogy kedvezményes lehetőséget nyújtson arra, hogy a magyarországi nemzeti etnikai kisebbségek tagjainak legyen parlamenti képviselője. De ha ők úgy döntenek, hogy az ő számukra a pártidentitásuk fontosabb, mint a nemzetiségi identitásuk egy szavazásnál, akkor szerintem ez a kérdés eldőlt, és kellő rugalmassággal ez választásról választásra változhat. Tehát én önmagában azt tartom a törvényhozás kötelességének, hogy ilyen típusú kedvezményeket adjon, de azt, hogy... *(Dr. Salamon László: Esélyt adjon.)* Esélyt adjon, és az, hogy ezzel a eséllyel kívánnak-e élni ezek az állampolgárok vagy sem, szerintem már legyen az ő döntésük.

Ezt csak azért mondom, mert például az szerintem egy félreértés lenne, hogy mi fix mandátumokat úgymond odaadunk mondjuk egy nemzetiségi kvótában, mert ilyen irányba is elmehetnénk. Szerintem ez nem helyes.

Egyébként, hogy csak egy nemzetközi példát mondjak, például Új-Zélandon a maori kisebbség politikai integrációjának a hiánya kényszerítette ki részben a választási rendszer reformját, és az egy nagyon sikeres reform volt. Ők egy többségiről egy vegyes rendszerre alakultak át, és ott is van egy ilyen kedvezmény. Nem mindig, de bizonyos korszakokban a maori kisebbség párszimpátia alapján szavazott, valamikor pedig úgy, mint a kisebbség tagja, és ott sincsenek fix etnikai kvóták. Tehát azt gondolom, hogy akkor Fidesz javaslata szerint sem lennének, és ennek azért törülök.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. Ha nincs további hozzászólás... Bocsánat, a kormány képviselőit, az Országos Választási Iroda képviselőit kérdezem, hogy kívánnak-e valamit elmondani. *(Dr. Csonka Ernő: Nem, köszönjük szépen.)* Nem kívánnak.

Akkor annak jegyzőkönyvi rögzítésével, hogy a Jobbik Magyarországért Mozgalom választójogi koncepciója itt az ülésen kiosztásra került, továbbá mondhatom, hogy Karácsony Gergely képviselő úr vállalta Schiffer András felé a postás szerepét is, tehát az ő irányába is kézbesített ez az irat, fognak kapni mindjárt fénymásolatot, ha még nem készült, a kormány képviselő, illetőleg az OVI, azzal rekesztem be az ülést, hogy várhatóan hétfőn délután, valószínűleg az interpellációk után - több minden lehet persze, ami ezt esetleg befolyásolja - fogunk ülést tartani. Már most elárulom, arra az ülésre az lesz a napirendi javaslat, hogy egyfelől a Jobbik előterjesztését tárgyaljuk meg, második napirendi javaslatom pedig az, hogy döntsünk legalábbis abban, hogy alapvetően melyik koncepciót tudjuk támogatni. Még egyszer kérek minden frakciót, hogy képviseltesse magát ezen a hétfői ülésen, a szavazásnak úgy van valóságos értéke, hogyha mindenki jelen van.

Köszönöm a részvételt. Az ülést berekesztem.

(Az ülés befejezésének időpontja: 16 óra 57 perc)

Dr. Salamon László
az albizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezetők: Madarász Mária és Földi Erika